

DE DUIVELS IN DE LUCHT

Musical over vitale stad

door

POUW HOFMAN

muziek door

Wim van Oostrom en Jos Vlietstra

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DE DUIVELS IN DE LUCHT** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **POUW HOFMAN** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 2015 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **15** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon. (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

ROL BESCHRIJVINGEN

Algemeen:

Als het niet mogelijk is om spelers te vinden die 50 a 60 jaar kunnen overbruggen, is aan te bevelen om de drie eerste rollen te splitsen.

Antje: Antje is een mooie struise Rotterdamse vrouw (*meisje*). Rotterdamse tongval is aan te bevelen, maar niet noodzakelijk. Haar leven is getekend door het verraad van haar vader, maar zij heeft een optimistische en kritische kijk op het leven.

Hein: Hij is een echte Rotterdamse van “geen woorden maar daden.” Als jonge man een strijdlustige goedgebouwde jongen. Later een goed gemotiveerd zeeman, die door sanering in de scheepsvaart een kroeg koopt in Katendrecht en daar een drankprobleem krijgt en een oude mopperpot is geworden.

Freule: Voor deze interessante damesrol wordt een veelzijdige actrice gevraagd. Als een meisje een frivole tegenstander van Antje. Toen ze de verliezer dreigde te worden werd zij een welbewuste speelbal voor de rijke mannen. Hein kon ze daarbij nooit vergeten, ook niet toen ze echt aan een lager wal raakte.

Truus: Een blijmoedige christelijke molenaarsvrouw van veertig jaar.

Greet: Een buurvrouw van Antje. Zij is een positief ingestelde ongehuwde volkswrouw. Zij is veertig jaar en later loopt ze met een rolator.

Commandant: Een onsympathieke reserve militaire met helm en oranje band.

Zijn maat: Een kreupele b.s-er met overal en oranje band

Willem: Varensgeel van Hein zonder zeebenen. Later een Haagse Feijenoord supporter en Coolsingel stratenmaker.

Henri: Een rijke Duitse rederszoon en een van de liefjes van de freule. Een aristocratische Duitser van vijf en dertig jaar.

Piet: Een ontslagen ijzerwerker die horecaman tegen wil een dank werd en het drinkermaatje van Hein.

Kapitein Storm: Kapitein op de grote vaart en een hele vlotte rokkenjager.

Journalist: Een vrouw van de wereld.

Oude vrouw: Een donkere oude vrouw. Een stamgast in Katendrecht.

Agent: Een Rotterdamse agent

Linda: Een kind van een Katendrechts meisje en lieve pleegdochter van Antje

Enkele kleine rollen kunnen gedubbeld worden.

Voor figuratie en bezetting ensemble dienen 10 vrouwen en 5 mannen beschikbaar te zijn. Te denken valt aan samenwerking met een gemengd koor.

Bij de uitgever is een demo-CD verkrijgbaar.

De muziek is verkrijgbaar bij de componisten.

U dient bij uw zaaleigenaar te informeren of de muziekrechten in een totaalcontract worden voldaan. Is dit niet het geval dan dient U contact op te nemen met: BUMA/STEMRA

DECOR OMSCHRIJVING

EERSTE DEEL

Het strartdecor: Dit is een ondergedeelte van een stadsmolen. (*Oostplein*) Men kan uitgaan van geschilderde decorstukken en een plafond belichting met z.g. draaiende wieken. Deze moeten bij het vijfde toneel vervangen worden en dus is een flexibel decor raadzaam.

Proloog: Voor de gebombardeerde stad voor de molen kunnen schuimplastic blokken gebruikt worden.

Toneel 4: Met zwarte doeken de geplateerde toestand van de molen aangeven.

Toneel 5: De helft van het toneel dient een havendecor te zijn en voor de andere helft dient een bar met terras klaar gezet te worden. Achter de bar hangt een foto van de "s.s. Rotterdam".

Toneel 6: Voor het barterras verschijnt de voorsteven van de "Grootte Beer". Dit bescheiden schipdecor wordt op het front van het toneel gelegen

TWEEDE DEEL

Toneel 1: Een kaal café met een bar met krukken. (*medegebruik van haventerras*), tafeltjes en stoelen en een grote vergadertafel (*medegebruik kraampje*).

Toneel 2: Een geschilderd decor met winkels en een café. Dit stelt de Coolsingel coor tegenover het stadhuis. Voor het decor een bloemstalletje.

Toneel 3: Hetzelfde decor met nu een tweedehands kraam.

Toneel 4: Hetzelfde decor met nu een terras.

PROLOOG

(tijdens een ouverture “de duivels in de lucht” klinkt het geluid van wegvliegende vliegtuigen en vallende bommen en dan de stilte. Daarna gaat het licht aan. Het decor is de gebombardeerde stad met in de midden een molen. Tijdens onderstaand verhaal speelt de muziek hetzelfde thema door)

Stem: De binnenstad was totaal verlaten. Troosteloos! Het was niet om aan te zien. Afschuwelijk om door die lege brandende straten te fietsen. En daar stond, midden in die straat, een man... een jonge man nog. Hij zag me niet, maar toen ik hem daar passeerde, stond hij daar met gebalde vuisten. Een kreet herhalend, ‘Ik neem het niet’. Ik had ineens de diepe overtuiging, dat wij in Nederland opgeroepen werden, om ons te verzetten tegen onmenselijkheid en het nihilisme van het nationale socialisme. Het protest dat vlees en bloed was geworden door die ene man, in die brandende stad die zei, “wij nemen het niet”.

EERSTE TONEEL

(Hein staat in het puin en is bezig om overlevenden te zoeken. Twee van vriendinnetjes, Antje van het Oostplein en de z.g. Freule uit het deftige Kralingen, staan stil en angstig naar hem te kijken. De rivaliteit tussen die twee is groot, ze vochten in de schoolbanken, al om Hein)

Hein: Potverdomme dat nemen we niet! *(De muziek zet 'de duivels in de lucht' in. Tijdens dit lied klinken op de achtergrond, zachtjes, enkele explosies)*

Antje: De duivels in de lucht
gooiden bommen op hun vlucht
op onze stad
Een knal, een hel van vuur
Het was het laatste uur
van onze stad

Freule: De molenaar der molen
op 't Oostplein zei verholen
"O' god m'n stad"
En liet de wieken draaien
die de vonken weg liet waaien
Red de stad

Beiden: Zijn molen is gespaard
Wij missen huis en haard
in onze stad.

Antje: Kijk freuletje, daar staat nou mijn Hein. Vechtlustig als altijd, maar vooral... strijdbaar

Freule: Het is een knappe jongen. Maar wat hij nu doet... is levensgevaarlijk. *(roept naar Hein)* Hein het puin komt naar beneden. Hein...

Hein: Antje... help eens even. Ik geloof dat ik... hier... iets voel.

Antje: Hein... ik kom... ik kom helpen

Freule: Niet doen. *(er komen meer mensen het toneel op)*

Mensen: Stop, niet doen!

Freule: *(lacht gemeen)* Foei spannend, een N.S.B. dochter, die voor Florence Nightengale speelt.

Antje: Barst jij

Freule: Ja, wohl... vrouw Antje

Antje: Dat neem ik niet *(ze wil naar de freule gaan)*

Hein: Help nou, Antje... Ik zie een hand... kom helpen, potverdomme. *(Antje gaat Hein helpen en andere mensen komen ook, maar de freule blijft staan)*

Freule: Antje en Hein... foei spannend

Antje: Ik geloof... dat hij dood is.

Hein: *(met stokkende stem)*

**Dan slikt die Rotterdammer
Voor hij verder praat
Met trieste stem vertelt hij van
die arme jonge knul,
die stil en dood lag in z'n eigen straat**

Antje: *(met die hand)*

Z'n zak horloge stond op half twee

Beiden: Huiveringwekkend, indrukwekkend

Hein: De duivels in de lucht
gooiden bommen op hun vlucht
op onze stad
Een knal, een hel van vuur
Het was het laatste uur
van onze stad

Antje/Freule: De molenaar der molen
op 't Oost plein zei verholen
"O' god m'n stad"
En liet de wieken draaien
die vonken weg liet waaien
Red de stad

Allen: Zijn molen is gespaard
Wij missen huis en haard
in onze stad.

BLACKOUT

TWEEDE TONEEL

(als het licht weer aangaat is alles zwart geblakerd behalve de molen, die een sombere indruk maakt. Het is voorjaar 1944. Voor de molen staat een zitbank. Op die bank zit Antje met de molenaarsvrouw Truus en buurvrouw Greet)

Truus: *(komt met twee kommen soep uit de molen)* Antje en Greet hier een lekkere kom erwtensoep. In de molen hebben we nog wel wat... wij zullen het maar opeten voor die rotmoffen het vorderen.

Antje: Je hebt toch nog wel genoeg voor Hein en de andere jongens.

Greet: Altijd zorgen voor Heintje. Maar ja het is een ook buitengewone goede knul. Hij schrijft toch in dit blaadje. *(er lopen Duitsers over het plein)*

Truus: Greet doe weg... het barst hier van die lui. *(als ze voorbij zijn)* Maar vertel alles over Hein.

Antje: Zoals ik al zei, hebben Hein en ik in dezelfde klas gezeten. We waren altijd samen, maar met en m'n vader en Hein ging het mis. Hij verdomde het om "volk en vaderland" van die ouwe aan te pakken. Want Hein en z'n vader geloofden in een andere betere wereld en toonden grote betrokkenheid bij de allerarmste en dat... maakte z'n vader in de crisisjaren heel kwetsbaar. *(kwaad wordend)* Na de moord van die duvels uit de lucht op onze mooie stad... werd dat erger

Greet: Stil... Antje, de muren hebben oren.

Truus: Ja, dat is zo.

Antje: Toen... ben ik stiekem bij hun ingetrokken en ondanks de oorlog, probeerden we samen verder te leven... tot hij moest onderduiken. Zodat ik met hangende pootjes terug moest naar dat vijandige huis van m'n afschuwelijke vader.

Greet: Dat viel voor de drommel niet mee.

Antje: Zeker niet! Mijn vader zat bij de S.D. en werd belast met het opsporen van joden. De vader van Hein daarintegen, ging zich daadwerkelijk verzetten tegen de razzia's en deportatie van juist dezelfde mensen. Hij ging zelfs zover dat hij absoluut niet voor de moffen wilde werken, zodat hij z'n goede baan bij het havenbedrijf kwijt raakte. Hij moest begrip opbrengen voor de z.g. Duitse zaak. Ja, zelfs in de haven. Hij en z'n vader bleven standvastig en dat ze aan de goede kant stonden dat bleek op veertien mei, toen "Die duivels in de lucht" onze mooie stad platbombardeerden, zodat dat veel van onze vrienden, daarbij het leven lieten.

Greet: Maar... de moffen hebben de vader van Hein toch nog te pakken gekregen.

Truus: De mensen zeggen, Antje... dat jou vader hem verraden heeft.

Antje: *(helemaal stuk, gaat huilend verder)* Ja, hij verraadde... de vader van Hein... dat is zo! Ik heb alles gelezen in z'n papparassen. *(er komen mensen over het plein, ook Duitsers)*

Truus: En jij Antje... jij kunt niet in dat huis blijven. Jij... komt op de molen.

Antje: Heel lief van u. Maar mijn vader zal gaan zoeken en ik breng u en u man. *(de muziek zet: 'De duivels in de lucht' in)* en ook de molen in gevaar... De Oostplein-molen... die ons leven heeft gered.

Antje: **Krijg je een Rotterdammer
eenmaal aan de praat
Maak je grote kans dat hij
het triest verhaal vertelt
over de molen die op 't Oostplein staat
Een mirakel in een stad vol met geweld**

Allen: **Een wonder
heel bijzonder**

Ensemble: **De duivels in de lucht
gooiden bommen op hun vlucht
op onze stad
Een knal, een hel van vuur
Het was het laatste uur
van onze stad**

Hein: *(op met de freule en kwaad op Antje)* Jouw vader heeft hem op transport laten zetten! Ik weet niet waar naar toe... als ik het wist, ging ik hem halen. *(Duitsers lopen voorbij)*

Antje: Jij moet vluchten. *(Hein vlucht weg)*

Freule: Hein is nou in Kralingen ondergedoken en met... jou en Hein is het voorgoed uit!

Antje: Waar staat dat huis, dan kan ik...

Freule: Nee Antje z'n onderduikadres... zeg ik niet tegen jou en foei spannend, Heintje... is nou mijntje

Antje: Dat is gemeen... dat is... lelijke sloerie... slet die je bent.

Freule: Ja wohl... vrouw Antje. Hein is veiliger bij ons dan bij jou en die vieze landverrader.

Antje: Dat... is gemeen... ik zal... *(wil naar de freule toe gaan, maar Greet houdt haar tegen)*

Greet: Daar is geen kruid tegen gewassen, Antje.

Freule: Ik zal het nooit meer vergeten en blijf denken aan de kastelein in de Pannenkoekstraat.

Freule: *(met gevoel)*

**Dan zucht die Rotterdamse
voor zij verder praat
Vertelt zij met hese stem
van mensen in een kroeg
gevonden in het puin bloed aan het gelaat
Zestig in getal het was s'morgens vroeg**

Ensemble: Laten we hopen
straal bezopen

(als de Duitsers weg zijn komt Hein weer op)

**De molenaar der molen
op 't Oostplein zei verholen
"O' god m'n stad"
En liet de wieken draaien
die vonken weg liet waaien
Red de stad
Zijn molen is gespaard
Wij missen huis en haard
in onze stad**

Freule/Hein: Als armen wieken waren
had men veel kunnen sparen
O' god m'n stad

(tijdens dit refrein gaan de mensen bij Freule en Hein staan. Antje staat alleen, maar Greet komt naar haar toe en slaat een arm om haar heen)

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto